

ŠTEVERJANSKI VESTNIK

Števerjan, Trg Svobode, 6 — Izhaja enkrat na mesec — Izdaja Slovensko katoliško prosvetno društvo »Franc B. Sedej« iz Števerjana — Registriran na sodišču v Gorici, dne 7. marca 1969, števil. 72

UREDILI: ANKA IN ALENKA ČERNIC - IDA KOMJANC - SILVA KLANJSČEK - ZVONKO SIMČIČ - MARIJAN TERPIN
UPRAVNI SVET: MIRKO HUMAR - BORIS HLADNIK - EDI HLEDE (odgovorni urednik)

Števerjan, dne

5. maja 1974

Leto VI. - Štev.

5

ŠTEVERJAN PRED PRVO SVETOVNO VOJNO

OBSODBA ZLOČINSKEGA NAPADA NA SLOVENSKO ŠOLO V TRSTU:

Občinski svet se je pod predsedstvom župana Stanislava Klanjščka sestal dne 2. maja 1974 na izredni seji in je soglasno obsodil zločinsko dejanje s sledečo resolucijo:

Števerjanski občinski svet, zbran na izredni seji dne 2. maja 1974, se pridružuje splošni obsodbi bombnega atentata na slovenske šole v Trstu, izvršenega le dobrih osem dni po nesramnem Almirantejevem govoru polnem sovraštva do Slovencev in poudarja v imenu vsega domačega prebivalstva, da je tako početje nedopustno v demokratični državi, ki priznava vsem državljanom enake pravice ne glede na narodno pripadnost, versko in politično prepričanje, in zlasti v tem trenutku skrajno škodljivo za mirno sožitje in sodelovanje med tu živečima narodoma.

Atentat so obsodili tudi vidni italijanski predstavniki in sama vlada, a to ni še dovolj. Zato zahtevamo, da bodo temu čimprej sledili konkretni koraki, kajti le tako se bodo preprečila druga podobna dejanja in da se izsledijo in kaznujejo tisti, ki so zločinski načrt izvedli in tisti, ki so zanj dali pobudo.

Slovenci smo preveč pretrpeli v dobi fašistične diktature, da bi mogli ravnodušno gledati na oživiljanje takih terorističnih metod, ki so v

kričečem nasprotju z določili republiške ustave. Živeti hočemo še dalje v miru in svobodi, to pa nam mora zagotoviti državna oblast z odločnim nastopom proti vsem tistim silam, katerih edini namen je uničenje demokratskega reda v Italiji.

=====

IV.FESTIVAL-IV.FESTIVAL-IV.FESTIVAL-IV.FESTIVAL-IV.FESTIVAL-IV.FESTIVAL

Zaključil se je čas za prijavo ansamblov, ki bodo nastopili na IV. Zamejskem Festivalu 8-9 junija med Borovci v Števerjanu. Z veseljem smo ugotovili, da se število prijavljenih iz leta v leto večja, saj bo nastopilo 25 ansamblov.

Največ ansamblov je iz Jugoslavije, razveseljivo pa je dejstvo, da jih je mnogo tudi iz zamejstva, tako iz Koroške, Tržaške in Goriške.

Kot gosti smo letos povabili zopet med nas ansambel "MIHE DOVŽANA" pevko Ivanko Kraševac in Kvintet Gorenjci.

Komisija je tudi že določena. Letos smo uvedli nekaj novega; zraven komisije za glasbo smo imenovali še posebno komisijo za besedila.

Nagrade, za katere se bodo ansamblji otegovali so naslednje;

- 1) L. 150.000.= za najboljšo melodijo
- 2) L. 100.000.= za najboljšo izvedbo
- 3) L. 50.000.= za najboljšega harmonikaša
- 4) L. 50.000.= za najboljšo besedilo
- 5) Nagrada revije "Antena" iz Ljubljane
- 6) SD 150.000.= dar revije "Stop" iz Ljubljane, ki jo bo podelilo občinstvo
- 7) pokale, ki jih bodo dale razporedajo različne ustanove in organizacije.

Celotni program bo snemal Radio Trst A.

Seveda bo društvo poskrbelo za briško kepljico in prigrizek.

Torej ponovno vabimo vse ljubitelje slovensko-narodno zabavne glasbe, da pridejo tiste dni v Števerjan in s tem dajo vsaj moralno podporo naši števerjanski mladini, ki si je zadala tako široko in zahtevno nalogo.

Brez dvoma smo gotovi, da bo tudi ta IV. Festival uspel v svojem namenu združevanja slovenskih mladih ljudi od Karavank do Jadrana.

R E F E R E N D U M
=====

12. maja bomo vsi italijanski državljani poklicani, da se izrečemo za razporoko ali proti njej.

Če smo za razporoko, moramo prekrižati NO (ne).

Če smo proti razporoki, moramo prekrižati SI (da).

In to ni edini hec italjanskega referendumu.

V morju besed, ki jih je na ta račun steklo po radiu, televiziji, oštarijah, shodih, kvantah, prepirih in modrovanjih, pravzaprav mnogi ne vejo kaj bi naredili.

So v precepu, ker ne vejo ali prečrtati da, ki pomeni ne; ali prečrtati ne, ki pomeni da.

Mi jim poleg vseh drugih ne bomo solili pameti.

Prvič, ker to ni lahko.

Drugič, ker nismo za to poklicani.

Tretjič, ker smo že vsi, vsega presiti.

Vendar bi ne bilo prav, če bi šli mimo tako aktualne in zanimive debate, ne da bi tudi mi kaj pomodrovali. Tako preprosto. Po naše. Bodimo namreč jasni. Vsihjuje se nam misel, da nas bodo potegnili za nos naj prečrtamo DA ali NE.

Sedaj nam vse obljubljaajo. Tudi strašijo nas. Tako je, kakor se dogaja za vsake volitve. To bo držalo do 12. maja. Trinajstega bodo pa vsi lepo pozabili navse obljube.

Radi bi pa pri vsem tem izrazili kratko a za nas Slovence trpko ugotovitev.

Napredne stranke trdijo da pomeni prekrižati NE, isto kot glasovati proti fašizmu. Da se borijo za naše interese. Da podpirajo Slovence proti fašizmu. Da Slovenci ne moremo voliti za fašiste.

Vse res in prav.

Toda ko greš po Gorici in gledaš plakate zaman iščeš slovensko besedo. Tu jih je sram: komuniste- demokristjane- socialiste (da ne govorimo o drugih) In sram bi moralo biti tudi tiste Slovence, ki se v teh strankah udeležujejo. Ni pošteno, da hodijo "pumpati" Slovence v Doberdob, Sovodnje in Števerjan. Slovenci živijo tudi v Gorici, na Korzu, na Travniku in drugje. Tu dokažite, da ste proti fašizmu s tem, da zaflak te slovenski plakat in transparent; "saj razumejo vsi italijansko" pravijo nekateri, ki to početje opravičujejo. Isto so trdili zloglasni fašisti.

In tu tudi vidimo kaj pomeninastop na volitvah Slovenske skupnosti. Takrat vsaj ta zaflika povsod jasno slovensko besedo. Danes pa nič. Kupi lepih besed, kupi protifašizma (v besedah in na karti). Slovenci pa že pred referendumom odhajamo domov poraženi in zafrknjeni.

ANSAMBEL "L. HLEDE" v BENEČIJI

=====

Skupina ansambla "L. Hledeta" se je prvič predstavila publiku Benečije v sredo 1. maja. Na programu so imeli dva koncerta in sicer: zjutraj ob 10,30 v vasi Brdo - Lusevera, kjer so na pobudo društva "Ivan Trinko", Centra za kulturna raziskovanja in društva Beneških izseljencev v Benečiji, predvajali enourni koncert slovenskih narodnih pesmi in popoldne ob treh v Drenkji, kjer je bil poskrbljen tudi ples za staro in mlado. Oba programa je povezoval Joško Mužič.

POROKE .

24. aprila sta si v prijazni cerkvi na Jazbinah obljubila večno zvestobo Ivanka Klanjšček in Izidor Prinčič, oba doma z Jazbin.

Izidor je že dolgoletni občinski svetovalac v števerjanski občini in tudi drugače aktivno sodeluje v strokovnih kmečkih organizacijah.

4. maja sta se v števerjanski cerkvi poročila Nada Škorjanc in Lussini Giorgio iz Gorice.

Nada je bila vseskozi članica društva "Franc B. Sedej" ter članica cerkvenega pevskega zbora.

Novin a paroma želino števerjanci, da bi na skupni poti, ki ju čaka, doživeli vsega najlepšega.

NOGOMETNA TEKMA

Na štandrežkem športnem igrišču sta se v popoldanskih urah prvega maja srečali reprezentanci Oslavja in Brd iz Števerjana. Seveda v nogometu. Čeprav je ekipa BRDA odšla na bojišče s precejšnjo korajžo, je izšla iz igrišča precej preročeta. Zabili so ji kar šest golov. No pa vseeno so bili veseli. Za števerjansko ekipo so igrali:

IVAN MUŽIČ - JOŽKO FEROLETO - MARJAN PERŠE - LUCIJAN HLEDE
RINALDO DORNIK - KLAVDIJ FATTORE - PAVEL SREBERNIČ - MARKO
ŠKORJANC - STANKO ŠKORJANC .

(P.s- po nekaterih vesteh je bilo golov kar seden-osen. V opravičilo pa smo dolžni beležiti, da so manjkali najboljši igralci BRD : Robert Beretta, ki mu celijo rane v Videnski bolnišnici in mu glihajo kosti. Bruno Hleda in Dušan Škorjanc, ki sta pela (in še bolj pila) po Beneški Sloveniji z ansablom "Hleda" ter Aldo Mačus .)

Se bomo pa spet srečali in takrat bo druga pela.

ŠTEVERJAN 21. SEPTEMBRA 1943

ŠTEVERJAN 21. SEPTEMBRA 1943

ŠTEVERJAN 21. SEPTEMBRA 1943

nadaljevanje
mt

Milka Miklus iz Ščednega nadaljuje:

KAKO JE RAZPADEL FAŠIZEM (8. septembra 1943)

Nemci so še bili okoli nas. Požigali so slovenske vasi in izganjali internacijo ljudi. Na Korzu so požgali Medjo vas, Mavhinje in Gročano. Vsaki dan smo z obupom gledali in opazovali dim in ogenj, ki sta se dvigala proti nebu.

Vedno več gorja je bilo. Nemci so večkrat obkolili našo vas in preiskali vse hiše. Iskali so partizane. Takrat so bili domači partizani prisiljeni se skrivati. Mnogo se jih je zatekalo v naš bunker. Nekateri od tistih so še živi in s tem jim hočem obuditi spomin na tiste čase. Trepetaje sem jih zakrila in prosila naj bodo tihi in naj zadržijo kašelj. Že so bili Nemci navratih z besedo "bandit partizan". Mnogokrat so bili S.S., oboroženi do zob. Preiskali so vse kote a bunkerja niso našli, čeravno je bil vhod v dnevni sobi.

To se je ponavljalo do konca vojne. Morala sem kljubovati, ker nisem mogla nikamor zbežati. Za krilo sta me držala na vsako stran po en otrok. Tretji se je pa v zibelki smehljaj. Težko je bilo priti do živeža. S kolesom smo sli iskat po vsej Furlaniji moko, kavo, sladkor, žajfo, sol in toliko drugih reči; vdobilo se je le z veliko težavo. Ko je bilo konec vojne smo vdobili šele tesere za hrano. Tako boste mladi razumeli, kako smo starši težko vas preživljali.

(S tem je gospa Milka zaključila svoj spis. Moramo se ji še enkrat lepo zahvaliti in jo pohvaliti, ker tako lepo popisuje svoje težke doživljanje. Prosimo jo naj še kaj napiše, ker bomo radi objavili).

SV. FLORJAN

V nedeljo 5. maja praznujemo v Števerjanu farnega patrona sv. Florjana, ki s svojim škafcem gasi požare, kakor je upodobljen na glaynem oltarju v farni cerkvi.

Farani se bomo spet zbrali in skupno praznovali, kakor se v zgodovini Števerjana to ponavlja že iz davnine.

Seveda je bilo včasih drugače. Navade so se izgubile. Razmere spremenile in dandanes praznujemo take praznike brez vsakovrstnih zunanjih okrasov in znakov.

Morda se komu po tem toži. Morda pa je tudi res, da je pa doživetje tistega, ki se v pomen praznika poglobi, globlje, kot ob zunanjih razkazovanjih.

Kmečko delavska zveza iz Števerjana odločno obsoja skrajno podli napad na slovensko solo v Trstu.

Zahteva od vlade in političnih sil, da se sprejmejo vsi tisti ukrepi, ki zagotavljajo miren razvoj slovenske manjšine v Italiji.

ODBOR K.D.Z.

Odbor S.K.P.D. "Franc B. Sedej" iz Števerjana je z ogorčenjem sprejel vest o nedavnem napadu na slovensko solo.

Ta atentat gotovo pomeni izvajanje v praksi tistih naukov, ki jih je na nedavnem shodu v Trstu izrekel misovski prvak Almirante.

Odločno zavračamo taka gnusna dejanja in zahtevamo, da se krivci

Piše: Ivan Malavašič

S L I K A

Tam nekje je vas, Podhrast imenovana. Vas, kakor druge vaši, ne kaj prida boljša, niti nevem koliko slabša od drugih. V dolžni čepi, skrita in ponižna, kakor da jo je strah tesnih gozdov, ki se razprostirajo po okoliških hribih. Cesta se vije skozi vas in potok tudi teče med hišami, kakor je to že skoraj običaj po naših vaseh. Sredi doline je hribček, na njem cerkev, ob cerkvi hrast, po katerem nosi vas ime, pod hribom hiše in gospodarska poslopja. V eni teh hiš je živel Pepe in o njem govori naša zgodba.

Pepe je bil kmet, čeprav mu kmečko delo ni najbolj dišalo. No, v opravičilo naj povemo, da mu tudi nobeno drugo delo ni kaj prida dišalo in torej s tem, da ni moral kmečkega dela, nikakor ni hotel žaliti kmečkega stanu. Veliko rajši od kmečkega dela pa je imel kmetijske pridelke, oziroma pridelek, ki uspeva v vinskih goricah.

Imel pa je naš Pepe neko posebnost, zaradi te posebnosti se je razlikoval od svojih sovaščanov, kakor slon od bolhe. Obleka njegova je bila posebne vrste, povsem drugačna kot so jo nosili ostali vaščani. Sicer ne bi mogel trditi, da so vaščani v petek in svetek hodili napravljeni po noči. Ne, to ne, ampak on je s svojo obleko izstopal: od glavnika je imel samo še obod, frizuro naravno. Sredi obraza se mu je spiril rdečevišnjev nos. Srajca je bila neznane barve in komaj da se je držala skupaj. Glavni in najbolj slavni del njegove opreme pa so bile hlače sam si jih skrojil in sešil iz starih vreč. Krompir so jeseni pobirali vanje; v vreče namreč. Nikoli se ni učil za krojača, niti ni bil drugače več tega dela, pa tudi ljubilo se mu ni predolgo ukvarjati s šivanjem; pa se je vse to krepko poznalo na izdelku. No, sam je bil, bržkone, kar zadovoljen, saj je hlače nosil podnevi in ponoči. Kaj zato, če so bile bolj grobe in debele, mu pa zato spodnjih hlač ni bilo treba. Obuvalo je nosil lastno, to je kožo, katere lastnik je bil že od rojstva; le pozimi je noge ovil s cunjami.

Mirno bi tekla Pepetu leta, kolikor mu jih je bilo še dano preživetiti, da ni tam blizu, kaj blizu, takorekoč pri sosedu, živel človek, kateremu so rekli samouk. Imel je navado, da je v svojo zabavo, ponavadi zastonj, ali pa za skromen groš, naslikal temu in onemu, to in ono: sliko domačije, panjsko končnico in podobne reči, tudi v časopis je včasih zašel kak njegov izdelek.

No, in tega človeka je nekega dne pičila muha, da je šel in se izpozabil in je, ne za groš, ampak v svojo zabavo, narisal in naslikal Pepeta v vsem njegovem sijaju, niti na petelinovo pero in na stare vojaške "ovijače" ni pozabil.

Lepo in mirno bi tekla naša zgodba, da ni za ta izdelek domačega umetnika izvedel tudi Pepe. No, naš samouk ni skrival svojega izdelka vsak si ga je pri njem lahko ogledal. Ampak Pepe ni, kakor drugi šel in si umotvor strokovno ogledal, ampak se je raje razburil in razjezil. Umetnike ljudje redko razumejo, razumevanja za umetnost tudi Pepe ni imel; pa je zato šel in vso stvar položil ter izročil v roke sodniku v bliznjem trgu.

No, in prišel je dan obravnave, pa sta morala oba Pepe in samouk, pred obličje pravice. Nista sicer hodila skupaj v trg, prišla pa sta oba pred sodnika: Pepe v svoji običajni obleki, slikar pa ves skrome in preplašen, kakor so za umetnika, posebno s e samouke, spodobi. Samouk je nekaj stiskal pod pazduho, pa ni bilo tisto nič drugega, kakor nesrečna slika, ki je bila kriva tedanje razprave.

Vprašal je sodnik to in ono, kakor je pač navada ob takih priložnostih, zato pa je prešel k bistvu in prašal slikarja "Obtoženi Vane Penzelj, ali je res, da ste na način, ki se ne sklada s pravilnikom o lepem vedenju, narisali in naslikali tukaj prisotnega Pepeta Vrečo?"

Naš slikar je sprva nekaj godel in mencial, ni baš vedel, kaj naj odgovori, končno pa je le izdaval, da je sicer res naslikal in narisal Pepeta, da pa nikakor ni imel namena vso stvar napraviti žaljivo. In v opravičilo je se povedal, da se je, kolikor moč, zgledoval po originalu.

"Kje pa je sedaj ta slika?" je vprašal delivec pravice in strogo pogledal samouka.

"E, tukajle je," je s strahom izdaval Vane Penzelj in pomolil strogemu sodniku tja pod košate brke svoj nesrečni umotvor.

(se nadaljuje)